

יב. א. האם חטאת מכפרת על ביטול מצות עשה?

ב. יורש המביא עולת מורישו, האם מרצה לו על עבירות 'עשה' שבדיו?

א. אמר רבא: חטאת מכפרת על חייבי עשה, מ'קל וחומר'. ואע"פ שמעיקרה אינה באה אלא על לאוין שיש בהם כרת, מכפרת מקופיא גם על 'עשה'. (ובתורת 'דורון' לריצוי, כעולה – ולא לכפרה ממש, שהרי התשובה שקדמה כבר כיפרה על ה'עשה'. וללא תשובה קודמת – 'זבח רשעים תועבה'. תוס' עפ"י הגמרא). יש מי שכתב שאינה מכפרת אלא על עשה בשגגה (זבח תודה). ואין הדבר מוסכם (ע' שפת אמת).

ב. כנוכר, לדברי רבא אין בעלים על קרבן הקרבן לאחר מיתת בעליו, הלכך היורש אינו בעלי הקרבן. ואולם הסיקו לעיל (ו) שמ"מ מכפר עליו מקופיא. ולדברי רב פינחס בריה דרב מרי – נראה שמכפר לו מקיבעא (ערש"י; חזו"א).

דף ח

יג. א. מהן החומרות המיוחדות את החטאות דלהלן; חטאת חלב, חטאת נזיר וחטאת מצורע?

ב. האם אפשר ללמוד חטאת עבודה זרה מחטאת חלב? חטאת 'עולה ויורד' משאר חטאות?

א. מבואר בגמרא שאין ללמוד חטאות אלו זו מזו ב'מה מצינו'; שיש לפרוך (לחומרא) מה לחטאת חלב שכן מכפרת על חייבי כרת. חטאת נזיר וחטאת מצורע – שכן יש עמהן דמים אחרים, שלא כחטאת חלב. חטאת חלב וחטאת מצורע (ועוד חטאות) – אין להן שאלה, שלא כחטאת נזיר. חטאת חלב וחטאת נזיר אינם בדלות, שלא כחטאת מצורע שהדל מביא עוף במקום בהמה. חטאת מצורע – טעונה נסכים. (ע' מלאכת יו"ט).

ב. מבואר בגמרא שלמדים חטאת עבודה כוכבים מחטאת חלב לפסול בשינוי קדש, שכן שניהן באים על חטא שדינו בכרת.

חטאת 'עולה ויורד' נלמדים ב'מה הצד' מחטאת חלב וחטאת נזיר ומצורע (שכאשר תפרוך מה לחטאת חלב שכן כרת, תאמר בשבועת ביטוי ובשמיעת קול, או: מה לחטאת חלב שכן אינה באה בדלות, תאמר בעולה ויורד – חטאת נזיר ומצורע יוכיחו. מה לאלו שכן יש עמהם דמים אחרים – חטאת חלב תוכיח. וחזר הדין. ומחטאת חלב ונזיר לבד אי אפשר ללמוד – שכן אינם בדלות. ומחטאת חלב ומצורע אי אפשר – שכן אינם בשאלה, תאמר בשבועה שישנה בשאלה. עפ"י רש"י ותוס').

דפים ח – ט

יד. א. קרבן פסח ששחטו בשאר ימות השנה, לשמו או שלא לשמו – מה דינו?

ב. מותר הפסח, כגון שעברה שנתו או עבר זמנו – מה דינו?

א. פסח בשאר ימות השנה ששחטו לשמו (לשם בעליו או לשם אחרים. ע' פסחים סא) – פסול. שחטו לשם אחד מן הקרבנות – דינו כשלמים, וטעון סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק, כפי שדרשו חכמים מן המקראות (ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים; אם כשב; וזבחת פסח לה' אלקיך צאן ובקר), כמפורש בסוגיא. א. עשאו 'לשמו ושלא לשמו' – מסקנת הגמרא בפסחים שכשר. ויש אומרים שלרבי מאיר פסול (ע' בפירוט בפסחים נט-ס. ועע"ש לענין שינוי בעלים).

- ב. יש להסתפק בשוחט פסח בשאר ימות השנה לשם חולין, האם נעקר בזה ונכשר אם לאו. ולדעת הרמב"ם שהשוחט פסח בזמנו לשם חולין פסל, מסתבר שנחשבת זו עקירה להכשיר (עפ"י קרן אורה להלן יא:).
- ב. מותר הפסח קרב שלמים; בין שעברה שנתו של הקרבן [וכבר אינו ראוי לפסח לעולם], בין שעבר זמנו, בין עברו שניהם.
- א. אם נדחו בעליו לפסח שני והקרבן ראוי לכך – צריך עקירה, ואם נשחט בסתם הריהו פסח שלא בזמנו ופסול. אבל אחר פסח שני הריהו נעשה שלמים ממילא. ויש דעה אחת (בפסחים עג:) שאפילו בכגון זה צריך עקירה (עפ"י תוס').
- ובעברה שנתו כתבו התוס' (בפסחים ב: ד"ה ורבי) לדברי הכל כשר בסתם, שעברה שנתו היא עקירתו. ויש סוברים שאפילו שחטו לשם פסח כשר, כשלמים ששחטם לשם פסח (עתוס' ותורי"ד פסחים סד. ואין הדבר ברור – ע"ע גליונות קהלות יעקב יומא סג.).
- ב. עברה שנתו, אפילו שחטו בי"ד בניסן – הרי הוא שלמים, שהרי אינו ראוי לפסח (רמב"ם).
- ג. לדעת התוס' (כאן ובפסחים עא), אע"פ שמותר הפסח דינו כשלמים לענין מצוות השלמים כנ"ל, אינו נאכל לשני ימים כשלמים אלא ליום ולילה בלבד. ובדעת הרמב"ם נקטו אחרונים (קרן אורה; מנחת חינוך קמב, בקומץ המנחה) שגם לענין זמן אכילתו דינו כשלמים.

דף ט

- טו. מה דין חטאת-חלב באופנים הבאים:
- א. שחטה לשום חטאת של חטא אחר.
 - ב. שחטה לשום חטאת שאינה באה על חטא, כגון חטאת נזיר, מצורע, חטאת הנשיאים.
 - ג. שחטה לשום קרבן חטאת 'עולה ויורד'.
 - ד. שחטה במחשבה שיתכפר בה אדם שכבר מת.
 - ה. שיתכפר בה אדם שחייב חטאת של חטא אחר.
 - ו. שיתכפר בה אדם שחייב חטאת שאינה באה על חטא (כנ"ל).
 - ז. שיתכפר בה אדם שחייב חטאת על טומאת מקדש וקדשיו.
- א. אמר רב (רבא): חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם, או לשם חטאת עבודת כוכבים – כשרה (וי"א אף עלתה לשם חובה. ע' במובא לעיל ז). ורב אחא בריה דרבא אמר משמו: פסולה.
- א. הרמב"ם פסק לפסול. ודוקא כששחט חלב לשם דם וכיו"ב, אבל חלב לשם חלב אחר – כשר (פסוה"מ טו,ו; שגגות ג. וע"ע לעיל ז). ובפסקי הרי"ד משמע שפסק להכשיר (כפי שהעיר המהדיר שם).
- ב. חטאת נזיר לשם חטאת מצורע וכד' – נראה שגם זה תלוי בשתי הדעות הנ"ל (עפ"י חזון איש. ונראה לכאן שחטאת נזיר לשם חטאת חלב – פסולה).
- ב. שחטה לשם חטאת שאינה באה על חטא, כגון חטאת נזיר ומצורע (ולכאורה נראה שה"ה לשם חטאת יולדת) – פסולה, שחטאות אלו דומות לעולות, והרי כאן שינוי קדש.
- כן הסיקו בסוגיא על פי מה שהוכיחו שאין לדרוש זאת תורת החטאת – תורה אחת לכל החטאות. ואולם ישנה דעה שלפי רבי שמעון למדים דרשה זו. ולפי זה נראה שכשרה, וכמו שאמרו בתחילה בשם מבוג. עתוס').